

Jediné noviny v severní Americe napojené přes telefonní síť Unitel na tiskovou agenturu Arteria v Praze!

Datum dokdy jsou noviny předplacené je v pravém horním rohu štítku.

Nečtete zadarmo!
Zelené štítky říkají, že není zaplacené předplatné.
Předplatné na jeden rok je 22 \$.
Cena 1- \$.

No. 1.

(56.)

Vol. 4.

satellite

1-416

Thursday,

January 13,

1994

Published by ABE, P. O. Box 176, Station "E", Toronto, Ont., Canada; M6H 4E2; Tel.: 1-416-530-4222

Český den v ROM

5. únor 1994 proběhne v *Royal Ontario Museum (ROM)* v českých barvách. V rámci výstavy *Safe Haven. The Refugee Experience of Five Families* a ve spolupráci s Československým sdružením ROM uvede program, ve kterém se návštěvníkům představí několik výtvarných a hudebních umělců českého původu, kteří významně obohatili kanadský kulturní život.

Výtvarnice Jiřina Martonová

V odpoledním programu spojeném s ukázkami diapozitivů (14:00-15:30) budou Ulaďena Krykorková, Jiřina Martonová a Veronika Charlesová hovořit o svých ilustracích dětské literatury. Společným jmenovatelem práce těchto tří umělkyní je tvůrčí syntéza jejich českého kulturního dědictví s realitou jejich nové vlasti.

Ulaďena Krykorková se podělí o své dojmy ze svých návštěv Arktidy a ze spolupráce s eskymáckým autorem Michaelem Kusugakem. Jiřina Martonová předvede ilustrace ze své knihy o dětech imigrantů. Veronika Charlesová promluví o tom, jak spojuje svoji ilustrační a autorskou tvorbu.

Ve večerním koncertu (20:00-21:30) vystoupí světoznámí umělci Antonín Kubálek, jeden z nejvýznamnějších pianistů, a Ivan Ženatý, český houslový virtuóz.

am

Nízký bod české politiky

Sleduji na stránkách krajských periodik diskusi o vztahu české země k vystěhovalcům. Zatímco čeští emigranti se zdají (asi právem) být náležitě rozeslání, hlasy z domova (až na malé výjimky) hlaholají jako jeden: nemáme vás rádi. Od prezidenta, který nechce, aby čeští občané v zahraničí volili, přes ministry a poslance, kteří zase nechťejí, aby se vystěhovalci vraceli majetek a jsou i proti vyplácení důchodů občanům mimo území republiky, až po tu poslední malou duši, která závidí, i když nemá co.

Jenže to zdaleka není vše. Je tu ještě daleko osklivější stránka současné české politiky, a tou je vztah ke Slovákům. Plesněji řečeno, k těm občanům bývalé Československé republiky, kteří dlouhá léta žili a pracovali v její části, již se moderně říká Česko, ale přitom se narodili na Slovensku. Posuďte sami: zažádá-li si bývalý občan Československé republiky o pas České republiky, dostane kromě formuláře *Dotazník ke zjištění státního občanství ČR* i další papír, který se nazývá *Čestné prohlášení*. Natomto formuláři musí žadatel prohlásit, cituji:

...že jsem v době od 1. 1. 1969 do 31. 12. 1969 a ani v pozdější době nezvolil státní občanství Slovenské republiky, ...že pro mne rodiče nezvolili státní

občanství Slovenské republiky.

Jinými slovy musí podepsat, že není Slovák. A to bez ohledu na to, zda je, nebo není, jak dlouho v Čechách žil, pracoval, zda se tam oženil, vychovával rodinu, pohřbival rodiče nebo cokoliv jiného.

Není to mutak dávno, co se v Čechách vyprávěl vtíp, v němž tchýně poprvé nahlédne do kolébky s vnoučetem a zvolá: „Mafenko, vřdyt on je čechmej!“ „Nevadí maminko,“ odpoví nevěsta, „alespoň mámejistotu, že není Slovák.“ Vždy jsem považoval tento vtíp za nechutný projev českého šovinismu a touby po nadřazenosti bezvýznamného českého človíčka. Jenže tento človíček zřejmě dostal dobře placené místo u české vlády - sestavuje dotazníky - a sestavil i citovaný dotazník, který se jako oficiální dokument odesílá žadatelům o český pas. Myslím si, že se nutně jedná o téhož človíčka, který zplodil ten vtíp; nechce se mi věřit, že by se mezi Čechy našlo více takových volů.

Snaha zhasit se Slováků může být motivována dvěma důvody. Tím prvním je odplata za osamostatnění Slovenska. Dobře chápu, že rozdělení Československé republiky a všechno, co s tím bylo spojené, považujeme mnoho Čechů za urážku. Jenže z urážek je šitost a ze šitosti se nedělá státní politika moderního demokratického státu.

Druhým důvodem by ovšem mohla být snaha založit jakési nové čisté češství. Ale zakládat si na jakémisi neposkvrněném češství v zemi, přes níž se v historii přehnalí Švédové, napoleonská vojska, Prusové, Spojenecké armády Varšavské smlouvy, která byla okupována Němci, Rusy, a kde za posledních čtyřicet let si mohl každý cizinec, který cinknul markou, dolarem či lirou, koupit lásky, kolik chtěl a zanechat dětiček tučty, se mi zdá přinejmenším naivní, ne-li přímo směšné.

Ať je to tedy jak chce, musím konstatovat, že ve vztahu ke Slovákům obecně, ale hlavně pak k těm, kteří celou řadu let v Čechách dřeli (třeba v Jáchymovských nebo Příbramských dolech), se nechutný projev českého šovinismu do poslední šitery naplnil. Ba co víc, stal se oficiální politikou. Pakliže ve vztahu k emigrantům dosáhla česká politika svého nízkého bodu, potom ve vztahu k Slovákům, jejichž vlast - Československá republika, jim byla násilím odňata, dosáhla minimální. Já, jako občan, emigrant i Slovák, jsem tak byl v Čechách začleněn do kategorie lidí, od nichž by ani pes kůrku nezval. Již komunisté mi to kdysi dali najevo, když k formuláři žádosti o tzv. vypořádání vztahů přidali dotazník špiónážního charakteru s otázkami typu: kde pracuji, kolik vydělávám, kolik má naše firma zaměstnanců, co vyrábí atd. a také požadavek, abych zaplatil přes čtyři tisíce dolarů odstupného. Prý za poskytnuté bezplatné vzdělání. Bez ohledu na to, kolik let jsem tam odpracoval a jaká byla hodnota majetku, kterou mi po odchodu ukradli. Tenkrát jsem ty papíry vzal, rozrhal a hodil do koše. Teď sice české úřady nepožadují špiónážní informace, ba i poplatky je přiměřeny, zato ale chtějí po mně ponižující prohlášení, že nejsem Slovák. Tedy, jestliže toto je cena za váš pas, pak mám do Prahy jen jeden vzkaz: tak si ho pánové (soudruzi) nechte! Věřte ale, že se cítím neprávem vyhoštěn ze země, jejímž jazykem mluví, jejíž obrazy, hudbu a knížky miluji, kde mám mnoho přátel, kde jsem se oženil a zplodil děti a kde jsem prožil většinu života. Uklidňuje mě jenom pomyslení, že mě nevyhostila česká země, kterou mám rád a která bude navěky, ale pár hlupáků, jež si o sobě právo rozhodovat o všem a jež jsou dnes u moci, ale zítra, naštěstí, bůhví kde. Už aby to bylo.

Rastislav Nathaniel Royko
Calgary

Opera Káťa Kabanová na torontské scéně

15. ledna bude mít torontskou premiéru v Elgin Theatre (189 Yonge St.) Janáčková opera *Káťa Kabanová*. Opera je uvedena v češtině s anglickými nadtitulky. Jedná se o tragický osud mladé vdané ženy (zpívá Stephanie Sundinová - na snímku vpravo), která se nešťastně zamiluje do Váni Kudrjase (Benoit Boutet - hrál v *Prodané nevěstě*). Osud náhlé lásky se však změní v tragédii po návratu Kátina manžela Tichona (zpěvák pražské opery Miroslav Kopp) a Káťa spáchá sebevraždu skokem do řeky.

Opera má reprízy 20., 23., 26. a 29. ledna a 1. a 4. února. Lístky si můžete objednat na telefonním čísle (416) 872-2262 nebo si je můžete koupit přímo v pokladně divadla denně od 12:00 do 18:00 nebo v den představení od 11:00 do 20:30 hodin. Cena lístků je od 35 do 87 dolarů.

coc

Stephanie Sundinová - na snímku vpravo

Andrew Kwan Artists Management
uvádí

Recitál Antonína Kubálka

v North York Performing Arts Centre - Recital Hall
v neděli 16. ledna 1994

Na pořadu jsou skladby Brahmsa,
Beethovena, Suka a Francka.

Cena lístků je \$ 31.50, 28.00, 24.50. Tel.: 872-2222

Photo: Hashimoto

satellite 1-416

**CZECHOSLOVAK
BI-WEEKLY**
published by ABE
P.O. Box 176,
Station "E",
Toronto, Ont.,
M6H 4E2
Telefon

(pondělí-pátek: 14:00-17:00):

(416) 530-4222

Po předchozím zavolání můžete
na stejné číslo poslat fax.

Aleš Březina - redaktor;

Advertising rates:
1.25 CDN \$ per line/col.
(15.00 per inch/col.)

Předplatné:
v Kanadě \$ 22-
po ostatní svět \$ 30-.

000 — Churches

ČESKÉ A SLOVENSKÉ BOHOSLUŽBY V TORONTĚ

Československý baptistický sbor (Czechoslovak Baptist Church), 200 Annette St., Toronto, Ont. M6P 1P6. Shromáždění se koná v rodné řeči. Zpívá pěvecký sbor. Každý je srdečně vítán. Začátek nedělních bohoslužeb je v 11:00. Střední biblická hodina v 19:30. Duchovní správce: **Rev. M. Šolc**, tel.: 767-2027 nebo 270-8808.
KITCHENER: Každou druhou neděli v měsíci v 17:00 - Benton Baptist Church

Moravští bratři (Moravian Brothers Church): Bohoslužby pouze anglicky, neděle v 11:00 (Kostel je na rohu ulic Oakwood a Glenora). Duchovní správce: **Rev. B. Castello**.

Rímsko-katolický kostel sv. Cyrila a Metoděje (R.C. Church of St. Cyril and Methodius), 5215 Springbok Cres., Mississauga, Ont. L4Z 3J6. Bohoslužby: neděle v 9 hod. (anglicky) a v 11 hod. (slovensky) v St. Jude School, 175 Nahani Way, Mississauga. Duch. správce: **Rev. V. Dančo S.J.** a **P. Zahoranský S.J.**, tel.: (905) 712-1200, fax: (905) 712-0974.

Rímsko-katolický kostel sv. Václava (R.C. Church of St. Wenceslaus), 496 Gladstone Av., Toronto, Ont. M6H 3H9. Bohoslužby: neděle v 10:30 a v sobotu večer. Duchovní správce: **Rev. František Blažek**. Tel. 532-5272.

Slovenský evangelický kostel augsburgského vyznání sv. Pavla (Slovak Evangelical Lutheran Church of St. Paul), 1424 Davenport Rd., Toronto, Ont. M6H 2H8. Tel.: 656-5259. **Rev. Ladislav Kozák**, Bohoslužby: neděle 9:30 (angl.), 10:45 (slovensky).

Slovenský řecko-katolický kostel sv. Marie (Slovak Greek Catholic Church of St. Mary), 257 Shaw St., Toronto, Ont. M6J 2W7. Duch. správce: **J. Papulay**, tel. 531-4836. Bohoslužby 9:00 angl., 10:30 slov.

Rímsko-katolické bohoslužby mimo Toronto

Burlington: Holy Sepulchre Cemetery, neděle 11 hodin

Kitchener: St. Mary's Church, 2. neděle v měsíci ve 14 hodin

London: St. Joseph Hospital, 3. neděle v měsíci v 16 hodin. Duch. správce: **Rev. J. Matzenauer**, St. Adalbert R.C. Mission, tel.: (416) 523-1932, 464 Plains Rd. W., Burlington L7T 1H2.

Ottawa: Kostel sv. Leopolda Mandice (Lyndale a Hinchey), 3. neděle v 9:00.

TORONTO STAR O SMRTI JOHNA HÁSKA

John Hásek (vpravo) při jedné z mnoha demonstrací s J. Skvoreckým.

John Hásek odešel z Československa jako dítě v roce 1948. Svůj život zasvětil boji proti komunistické totalitě. Byl jedním ze zakládajících členů organizace Black Ribbon Day, která se snažila spojit všechny porobené národy a organizovala demonstrace vždy 23. srpna, čili v den

Osmdesátiny úspěšného podnikatele Jana Filípka

Mezi nejúspěšnější podnikatele, kteří odešli poúnoru 1948, aby unikli estébě a zachránili si tak svůj život, možno počítat Jana Filípka, který se 31. prosince 1993 dožil osmdesátilet. Před válkou působil v Praze jako tajemník Kooperativy, velkonárodní zemědělských produktů. Jeho šéfem byl dr. Ladislav Feierabend, který v letech třicátých zastával funkci ministra zemědělství. Filípek byl jeho tajemníkem. Za to, že pomáhal dr. Feierabendovi v lednu 1941 k útěku z Protektorátu byl zatčen gestapem. Vězení prožil ve smutně proslavené *Pečce*, odkud jej odtransportovali do mnichovského obháněného Stadelheimu, později do Berlína, kde byl lidovým soudem 15. června 1942 odsouzen k desíťletému žaláři. Bylo to krátce po atentátu na Heidericha, kdy žádný vězeň si nebyl jistý, zda vyvážne životem. Dvanáct ze šestnácti souzených dostalo trest smrti a byli popraveni.

Přisuzování vší slešlosti byl Filípek do křava ztloučen, ale neprozradil více, než musel připustit ohledem na prokazatelná fakta a výpovědi jiných vyslyšených.

Ve své knize *Ve stínu táborek* velmi dramatickým a barvitým způsobem vykládá svou odvalu, která svou obhajobou ohební soudní senát. Nechtěl popíráním dokázaných skutečností vyvolat u vyslyšajících německých orgánů dojem, že je lhář. Filípek si vymyslel metodu, jak ta fakta vysvětlit co nejpriznivěji ve svůj prospěch.

Přidělený advokát Němec mu vysvětlil, že normální obhajoba nemá naději na úspěch, a tak si Filípek vymyslel svou teorii vzoru tureckého koně. Hájil se totiž tak, že připustil, že věděl o plánovaném útěku dr. Feierabenda, což ale ani popřít nemohl, ale tvrdil důsledně, že věřil, že němečtí představitelé, kteří měli k Feierabendovi důvěru, ho tajně pošlou na Západ, aby tam dělal zmatky v československé exilové vládě a o všem pak informoval německé orgány, které ho tímto úkolem pověřily. Byla to velmi odvážná a důmyslná konstrukce, která přispěla k záchraně jeho života. Soudci mu uvěřili, takže unikl provazu. Po vynesení rozsudku děkoval Bohu za záchranu života.

Jiné nespázně nastaly Filípkovi po komunistickém puči roku 1948, kdy se ocitl znovu v nebezpečí, že bude zatčen, tentokrát českými lidmi. Nelenil a utekl do exilu, nejdříve zakotvil v Anglii, kde již byl jeho přítel dr. L. Feierabend. Zanedlouho emigroval do Austrálie, avšak po pěti letech trvale zakotvil ve Spojených státech.

Začal podnikat v San Francisku, avšak trvalé uplacení našel v jižní Kalifornii. Ve světoznámém rekreačním středisku Palm Springs, které často hostý americké prezidenty, se stal spoluhoditelem čtyř velkých motelů, avšak podílel si na údržbě dva motely. Přijímal často návštěvy mnoha čelných exilových pracovníků, kterým umožňoval bezplatnou rekreaci.

Jan Filípek se však s hotelovým podnikáním nespokojil, i když byl úspěšný. Zjistil totiž, že kromě ebchodního ducha se v něm skrývá srdce filozofa, stále přemýšlejšího, zajímala jej především historie a minulost českého národa. Napsal několik knih. Prvotinou byla útlá knížka, která vyšla před deseti lety k jeho sedmdesátinám. Záhy na to napsal a vlastním nákladem vydal, nejdříve v češtině, ve které popsal zážitky z nacistického vězení *Vestíní táborek* (1982). Tato kniha pak vyšla v roce 1985 v angličtině pod titulem *The Shadow Gallows*. V roce 1988 vydal další knihu v angličtině *Reflections and Perspectives. Czechoslovak after Forty Years in Exile*. Předmluvu pro tuto knihu napsal univerzitní profesor dr. Jiří Nehněvajs. Tato kniha má působit na exilanské děti, aby se nadále cítily Čechy a Inuly k zemi svého původu.

Osmdesátiny se Jan Filípek dožívá v plné duševní a fyzické svěžesti. Má za sebou nesmírně bohatý, ba i dramatický život. Jeho život byl vytrvalým bojem, i když nastaly okamžiky, které se zdály být beznadějně, nikdy nekapituloval.

V neposlední řadě třeba se zmínit o jeho štedrosti, kdykoliv bylo třeba pomáhat na kulturní akce, ať to bylo pro katolickou misii, dále na sbírky ve prospěch nově přicházejícím uprchlíkům. Nikoho nikdy nezarmoutil, vždy jen s úsměvem potěšil a vytvářel příjemnou náladu.

Janu Filípkovi přejeme do dalších let plného zdraví a splnění všech jeho dalších plánů ať jak v obchodním podnikání, tak také v jeho publicistické činnosti.

Jožka Pejscar

Velvyslanci ve sdělovacích prostředcích

V listě Toronto Star z 8. ledna 1994 je dopis slovenského velvyslance Antona Hykysche. Doporučuje, aby místo ekonomických brožeb se použil v případě Quebecu příklad bývalého Československa, kdy jedna část země byla federální vládou zanedbávána, zatímco druhá prosperovala. Současná ekonomická situace na Slovensku není v důsledku vyhlášení nezávislosti, ale v důsledku předchozího hospodaření federální vlády a kolapsu zbrojního průmyslu na Slovensku, což způsobilo, že 100000 lidí ztratilo práci.

Pondělí 10. ledna 1994 byl na televizní stanici CBC rozhovor s českým velvyslancem Stanislavem Chýlkem. V předvečer návštěvy amerického prezidenta v Praze se hovořilo o případné účasti České republiky v NATO.

abe

výročí, kdy Stalin podepsal smlouvu s Hitlerem, což mělo za následek rozdělení Polska a podrobení Litvy, Lotyšska a Estonska Sovětským svazem.

V roce 1987 vydal knihu *Odzbrojení Kanady*, ve které kritizuje kanadskou mírovou politiku. Přestože jeho čeština nebyla perfektní, pracoval jako tajemník Československého sdružení v Kanadě. Toronto Star sice nepíše, že 10. prosince 1989 byl členem první delegace této organizace, která přiletěla z Kanady do Prahy a ještě téhož večera se objevila na obrazovce Československé televize, ale zmiňuje se o jeho další činnosti, během které zorganizoval pomoc tisíce dobrovolníků, kteří po listopadu přijeli do Československa učit angličtinu. Zanoval po sobě manželku Glennu, dceru Elizabeth a syna Anthonyho, který žije nyní v Praze. Jan Hásek zemřel na přelomu roku 1993 a 1994. Ironií je, že ve stejnou dobu zemřela ve věku 62 let i Rita Klimová, bývalá československá velvyslankyně ve Spojených státech. Jeden z prvních telefonních rozhovorů z Toronta v roce 1989 měl právě John Hásek s Ritou Klimovou. Rita Klimová strávila dětství v Amence, po válce se vrátila do Československa, zatímco Hásek odtamtud odešel. Po listopadu odešla do Ameriky pracovat jako diplomatka, zatímco Hásek se vrátil do Československa. Oba byli velkou životní i jinak politicky orientovaní, přesto nalezneme mezi nimi něco společného.

abe

**Nové
divadlo v Torontě uvádí
Sean O'Casey
POD NÁJEM
PRO
SVOBODNÉ PÁNY**

Režie a úprava: Bohouš Máca

**John Workman Auditorium
1001 Queen Street West**

**pátek
4. února 1994, 8 hod.
sobota
5. února 1994, 4 & 8 hod.**

**informace, rezervace:
363-7686 (den)
463-3182 (večer)**

Kalendář

TV:

MacLean Hunter-Cable TV
Leden: Kanadská mozaika (2.)
Okno - Každý pátek 19:00 •
Toronto:

13. a 14. 1. (čt. a pá.)

Konzulační dny v Kemptoně •

15. 1. - 4. 2.

L. Janáček: Káťa Kabanová

Elgin Theatre, 189 Yonge St. •

16. 1. (ne.) 19:30

Antonín Kubáček: Klavírní recitál

North York Performing Arts Centre •

Prezident v novoročním projevu ocenil postoj občanů

P r a h a (ben, čtk) - Václav Havel v prezidentském novoročním projevu ocenil, že většina základních systémových změn v hospodářství již byla provedena, a jeho transformaci je proto možné považovat už za nezvratnou.

Podle prezidentových slov je největším úspěchem České republiky to, že dokázala udržet tempo hospodářské transformace, neuchýlit se od její koncepce a prokázat, že její postup byl správný.

V této souvislosti prezident uvedl, že si váží toho, jak většina občanů chápe dobrý smysl změn společnosti. Ocenil také trpělivost, s níž se občané vyrovnávají se všemi jejich tíživými průvodními jevy.

Důležité je i to, řekl dále, že

parlament dokázal přijmout novou demokratickou ústavu, mnoho dalších zákonů pokračujících v zásadní přestavbě celého právního řádu, že byl zvolen prezident, zřízen Ústavní soud a že letos má být tento proces dovršen volbou Senátu, uvedl prezident Havel.

Prezident se zmínil i o rozdělení Československa. "Co toto rozdělení bude skutečně historicky znamenat a co přinese, záleží zřejmě především na nás samotných," uvedl. Podle novoročních slov Václava Havla je důležité, že republika dokázala ihned po svém vzniku navázat na vše dobré z dávnějšího i čerstvého československého odkazu.

Václav Havel rovněž v projevu zdůraznil, že ekonomická reforma musí být doprovázena

dlouhodobou a vytrvalou péčí o rozvoj občanské společnosti. Ten záleží podle prezidenta zejména na samotných občanech. Konstatoval však, že v této sféře má své úkoly i stát: "Odvážili se vás a vskutku koncepčně decentralizovat sám sebe, snést různé typy svého rozhodování vždy na ten nejvyšší stupeň, který je ještě schopen je účinně převzít, a dát větší prostor samosprávě - a to i na vyšší než jen obecní rovině - pak tím může k tvorbě skutečné občanské společnosti významně přispět," řekl Václav Havel. Připomněl, že bezpočet věcí, které se dnes řeší na ministerstvech, by mohli daleko pružněji a s lepší znalostí konkrétních podmínek řešit lidé na úrovni krajů či přírodních regionů. Rovněž mnoho

věcí, jimiž se zabývají okresy, by mohlo být podle prezidenta rychleji vyřizováno občany.

Občanskou účast na veřejném životě by mohl podpořit i větší rozvoj neziskových či veřejnoprávních organizací, připomněl Havel. Dodal, že stovky škol, zdravotnických zařízení, kulturních institucí, fondů i nadací čekají na zákon či zákony, které by v nových podmínkách jasně upravily jejich postavení, určily způsob, jimiž mohou získávat prostředky ke své činnosti. "Nejde o nic jiného než promyšlené delegování části přerozdělovacích funkcí státu na jiné subjekty," pokračoval prezident. Občanský princip státu je podle něho zárukou, že národní nevrzavost nezvítězí nad normální občanskou spoluprací.

MF DNES - 3. LEDNA 1994

5. 1. 1994

Jírouš, Zaoral a Bok neplatí za dopravu

Básník a chanista Ivan Martin Jírouš, signatář Charty 77 a bývalý pracovník Úřadu na ochranu ústavy John Bok a filmový režisér a publicista Zdeněk Zaoral vyzvali obyvatele republiky, aby stejně jako oni ve veřejné dopravě neplatili ani korunu. Zdražení jízdného v pražské hromadné dopravě označili za nemravný čin. Ve výzvě, kterou zveřejnili, prohlásili, že o zdražení mohli rozhodnout pouze ti, kdo se vozi v bavorácích nebo mercedesech, obklopeni ochrankou a svou servisní sítí.

SME v Praze

Distribuce deníku SME do Prahy a několika dalších míst v Čechách je v současné době jak prohlásil na dnešní tiskové konferenci ředitel Josef Krasula největším problémem, se kterým se jeho vedení potýká.

Problematické a zdlouhavé je především celní odbavování, přičemž letecké distribuční spojení již nefunguje, takže deník se dopravuje pouze dopravou pozemní. Tu zajišťuje bratislavská Poštovní novinová služba ve spolupráci s Poštovní novinovou službou v Praze. Spojení na nějakou jinou zahraniční distributorskou firmou, jak dále informoval Josef Krasula, není.

Zvýšení počtu policistů

Desetiprocentní zvýšení početních stavů Policie České republiky pro letošní rok schválil na svém dnešním zasedání ministerský kabinet.

Jak na tiskové konferenci informoval premiér Václav Klaus, jedná se o nárůst z 55 300 na zhruba 61 500 policistů.

Vláda rovněž schválila návrh zásad novely zákona o civilní službě, kterým se mimo jiné zpřísňují kritéria pro přijetí do náhradní vojenské služby. Návrh totiž předpokládá zavedení institutu žádosti, kterou bude posuzovat komise zřízená při okresním úřadu. Návrh ministerstva práce a sociálních

věcí také stanovuje posilování nedodržování pravidel civilní služby s tím, že po několikerém porušení by byl člověk odvelen do armády. Nadále bude možno vykonávat civilní službu pouze ve státních organizacích.

Klausův kabinet schválil žádost České republiky o členství v Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj - OECD. Podle informace tiskové mluvčí Kláry Pospíšilové by i po kladném vyřízení žádosti, trvalo jeden či dva roky než by se Česká republika stala řádným členem OECD.

R. Hofbauer:

Vysielanie RFE treba riešit s českou stranou

Frekvencia 1287 kHz (na ktorom vysielala radio Slobodná Európa) prináleží rozhlasovému vysielateľu Píčov. Medzi Slovenskou a Českou republikou nedošlo po rozdelení ČSFR ohľadne neho k jednoznačnému vysporiadaniu, čím dochádza k zmätočnému stavu, lebo na tejto frekvencii vysielajú i slovenské vysielateľe Veľké Kostoľany, Poprad a Prešov. Situáciu je teda potrebné donešit rokovanimi s Českou republikou, povedal v súvislosti s plánovaným ukončením vysielania rádia Slobodná Európa na stredných vlnách minister dopravy, spojov a verejných prác SR Roman Hofbauer. V Českej republike vysielala radio Slobodná Európa na tej istej frekvencii, 1287 kHz, ako na Slovensku. Pridelenie spomenutých slovenských vysielateľov vysielajúcich frekvenciu 1287 kHz niekomu inému by teda znamenalo vzájomné rušenie českej RFE a slovenskej stanice. Podľa ministra

Hofbauera je tento technický problém nutné riešiť s českou stranou.

6. 1. 94

Žadatelé o službu v civilu budou mít pravděpodobně těžší podmínky

Praha-mfd-Delka civilní služby, která může nahradit službu v armádě, má zůstat nezměněna, podmínky umožňující její vykonávání se však zřejmě zpřísní. Vyplývá to ze zásad novely zákona o civilní službě, které včera schválila vláda. Civilní služba trvá 18 měsíců, a je tak o 6 měsíců delší než základní vojenská služba. Uchazeči o civilní službu by podle nových zásad měli podávat písemnou žádost, kterou posoudí nezávislá komise při okresním úřadu, oznámila mluvčí vlády Klára Pospíšilová. Dosud brancům ke zdůvodnění odporu ke službě v armádě stačí pouhé prohlášení. Podmínkou členství v komisi, ve které nebudou zástupci armády, bude vysokoškolské vzdělání. Proti rozhodnutí komise bude možné se odvolat k soudu. Mají se rovněž zpřísnit postupy při nedodržování pravidel civilní služby, především při porušování kázně. Pokud nebude bránci při výkonu civilní služby opakovaně plnit své povinnosti, hrozí mu odvelení do armády. Civilní službu bude jako dosud možné vykonávat pouze ve státních organizacích. Kabinet se nedávno zabýval myšlenkou zavést ještě navíc tzv. službu beze zbraně ve vojenských institucích, ale podle slov premiéra Václava Klause není tento projekt realizovatelný. "Původní myšlenka měkčí vojenské služby narazila na řadu legislativních překážek," řekl Klaus. Proti zavedení služby beze zbraně se

Pokračování na str. 4.

005 — Institutions

České velvyslanectví

Czech Embassy

541 Sussex Dr.

Ottawa, Ont. K1N 6Z6

Tel.: (613) 562-3875

Fax: (613) 562-3878

Slovenské velvyslanectví

Slovak Embassy

50 Rideau Terrace

Ottawa, Ont. K1M 2A1

Tel.: (613) 749-4442; 749-4450;

Obch. zast.: 749-3178; Fax: 749-4989

Český konzulát v Montrealu

Czech Consulate in Montreal

1305 Ouest Avenue des Pines

Montreal, Que. H3G 1B2

Tel.: (514) 849-4495

Fax: (514) 849-4117

Český konzulát ve Vancouveru

Czech Consulate in Vancouver

Tel.: (604) 661-7530

Informační a imigrační středisko ČSK

740 Spadina Ave.,

Toronto, Ont. M5S 2J2

Tel.: (416) 925-2241

Masaryk Memorial Institute Inc.

450 Scarborough Golf Club Rd.,

Scarborough, Ont. M1G 1H1

Tel.: (416) 439-4354

Masarykova doplňovací škola

Sobota: 12:30 - Opět v září

Brockton High School

90 Croatia St., Toronto

Informace: L. Čarková: 536-5342

Scarborough: Cornell Jr. Public School

61 Helmholtz Terrace

Informace: Z. Žilová: 439-4354.

Knihovna na Masaryktownu

Pondělí a pátek: 15:00-18:00

středa: 15:00-21:00;

sobota: 10:00-12:00.

Tel.: 431-9477

Překlady, tlumočení konzultace jazyková výuka

Eva Mesticová

Tel./Fax: (416) 922-8786

010 — Financial

CZECHOSLOVAK

(TORONTO)

CREDIT

UNION LIMITED

KAMPELIČKA

740 Spadina Ave.

Toronto, Ontario

M5S 2J2

Tel.: (416) 925-0557

Úřední hodiny:

Pondělí, čtvrtek a pátek

10:00-19:00

Úterý, středa

10:00-17:00

sobota

10:00-14:00

Kursovni listek

100 Kč	4.56 CDN \$
1 CDN \$	21.94 Kč
100 SK	4.11 CDN \$
1 CDN \$	24.30 SK
Toronto Star, 6. 1. 94	

1 CDN \$	22.27 Kč
100 Kč	3.37 US \$
1 US \$	29.71 Kč

KURSY SPORITELN

Česká spořitelna

100 Sk nákup	82.00 Kč
100 Sk prodej	86.00 Kč
Slovenská spořitelna:	
100 Kč nákup	114.00 Sk
100 Kč prodej	120.00 Sk
MFD 30. 12. 93	

Vše nejlepší v roce 1994

preje

PRENCO

PROGRESS AND ENGINEERING CORPORATION LIMITED
149-151 STRACHAN AVENUE TORONTO, ONTARIO

013 — Business

Firma ABE

vyvinula
dvanásť nových typů
českého písma pro
mikropočítače Macintosh
(6x postskript) - česká
klávesnice. Slovenština
přes přetřadovač (op-
tion). Volejte: 530-4222
nebo pište:
Aleš Březina,
ABE, P.O. Box 176,
Station "E", Toronto,
M6H 4E2.
Čs. Atény.
Čs. Bookman.
Čs. Ženeva
Čs. Helvetica.
Čs. Londýn.
Čs. New York
Čs. Palatino,
Čs. Times, Čs. Zapf.,
Čs. Bookman-Bold,
Čs. Ženeva-Bold

ABE

Elektronická komputerová
tiskařská sazba v 11 jazycích
na počkání.
Manuelní sazba
v češtině a slovenštině.
Pouze z perfektních strojopisů!
Tel.: (416) 530-4222
P. O. Box 176, Station "E"
Toronto, Ont. M6H 4E2

Canada-Czech Chamber
of Commerce
Canada-Slovak Chamber
of Commerce

**Kanadsko-česká
obchodní komora
Kanadsko-slovenská
obchodní komora**
Najdete nás na adrese
Exchange Tower
2 First Canadian Place
14th Floor
(P.O. Box 198)
Toronto, Ont.
M5X 1A6
Tel.: (416) 367-3432
Fax: (416) 367-3492

030 — Medical

Petr Munk

**B.Sc.D.C.
Chiropraktik**

1552 Bloor
St. W.
Toronto, Ont.
Ordinační
hodiny:
Pondělí-
pátek
10:00-19:00

Tel.: 533-0005

(Pokračování ze str. 3)

postavilo především ministerstvo obrany. Podle něj by voják nemohl sloužit beze zbraně v armádě, která se má postupně profesionalizovat. Služba beze zbraně ve vojenských institucích by musela být začleněna do branného zákona. V něm je však zatím zakotvena jen základní vojenská služba a civilní služba. Míst pro uchazeče civilní služby je nedostatek, řekla Klára Pospíšilová. V současné době ji v nemocnicích, ústavech sociální péče i jinde vykonává devět tisíc mužů, ale počet žadatelů o ni je více než třikrát vyšší.

Před návštěvou prezidenta Clintona

Praha-Arteria/e-V souvislosti se smrtí matky amerického prezidenta Billa Clintona by mohly podle ministra zahraničních věcí Josefa Zelenice nastat jisté problémy v programu Clintonovy návštěvy v ČR. Zelenice však přesto doufá, že se rámcově podaří dohodnout harmonogram dodržet. V úterý 11. ledna, kdy americký prezident svoji návštěvu v ČR zahájí, budou rozhovory soustředěny dvoustanně. Prezident Clinton se tedy v úterý setká především s čelními představiteli ČR. Druhý den bude mít podle slov ministra Zelenice spíše multilaterální charakter. Hlavními očekávanými tématy rozhovorů představitelů zemí Visegrádské čtyřky s Billem Clintonem by měl být projekt "Partnerství pro mír" a možnosti vstupu zemí Visegrádské čtyřky do NATO.

9. 1. 94

Návšteva z USA

Slovenskú republiku navštívila veľvyslankyňa USA pri OSN Madeleine Albrightová a náčelník zboru náčelníkov USA John Shalikashvili.

Po rokovaní s predsedom Národnej rady Slovenskej republiky Ivanom Gašparovičom sa p. Albrightová a p. Shalikashvili stretli v budove Úradu vlády s predsedom vlády Slovenskej republiky p. Vladimírom Mečiarom. Po príjazde na Hotel Bôrik rokovala s ministrom zahraničných vecí SR p. Jozefom Moravčíkom a tiež s prezidentom SR p. Michalom Kováčom.

10. 1. 1994

Ústava musí garantovať občiansku rovnoprávnosť

Bratislava-Arteria/pal-Prevažne predstaviteľmi prvej ponovembrovej politickej reprezentácie je tvorená Stála konferencia Občianskeho inštitútu (SKOI), ktorá sa dnes v Bratislave prvýkrát verejne prezentovala. Ako povedal jej hovorca Ján Langoš, SKOI je podporovaná Nadáciou Občianskeho inštitútu a za cieľ si kladie rýchlo reagovať na aktuálne vnútropolitické a zahraničnopolitické dianie. Podľa slov J. Langoša si SKOI zaslúži vypočutie politických kruhov najmä na základe minulej angažovanosti jej predstaviteľov.

Témou tlačovej konferencie bola problematika národnostných menšín na Slovensku. SKOI zastáva názor, že vzťah väčšinového národa k menšinovým je treba riešiť na základe veľkorysého postoja väčšiny, čo bude viesť k lojalite menšiny voči štátu. Politika voči menšinám musí garantovať ich občiansku rovnoprávnosť a musí vychádzať z myšlienky spolupráce, nie len spolujitia, aby sa menšiny cítili na Slovensku doma. SKOI žiada zmeniť preambulu Ústavy SR tak, aby vychádzala z toho, že tvorcami a nositeľmi štátnosti je ľud Slovenskej republiky. Územno-správne členenie je podľa SKOI natoľko dôležité, že vyžaduje ústavný zákon. Svoje názory chce SKOI prezentovať v parlamente najmä cez poslancov KDH.

11. 1. 1994

Po uzávierke

Praha-cnn/abc-Prezident Clinton během jednání v Praze hovořil s Václavem Havlem o situaci v bývalé Jugoslávii, navštívil jazzový klub, kde kde hrál Jiří Stivín a společně s Václavem Havlem poskytli interview televizní společnosti ABC.

Rumí chce zpřístupnit spisy StB

Ministr vnitra Jan Rumí uvažuje o tom, že předloží vládě teze zákona o odtajnění a zpřístupnění archivů bývalé Státní bezpečnosti pro veřejnost. Zpřístupnění osobních spisů sice bude finančně náročné, podle Rumí je však nejvyšší čas začít o tom hovořit. Návrh zásad zákona, který přesně stanovuje podmínky, za nichž lidé mohou nahlížet do osobních spisů, které na ně vedla Státní bezpečnost, už ministerstvo vnitra vypracovalo v loňském roce. Zveřejnění spisů bude drahé zejména proto, že Státní bezpečnost neměla takzvané čisté svazky jako německá Stasi. V osobních spisech StB se podle mluvčího vnitra Jana Šuberta objevují informace o třetích osobách, které bude před zveřejněním nutné zřejmě začernit. Rovněž bude potřeba vytvořit speciální aparát, který bude na odtajnění spisů dohlížet. Náklady spojené s odtajněním archivů StB ministerstvo vnitra odhaduje na několik desítek milionů korun, podle některých neoficiálních odhadů půjde o 150 milionů korun. Jedním z důvodů odtajnění osobních spisů StB je podle vnitra i snaha předjet podobné situaci, jaká nastala poté, co Necenzurované noviny otiskly seznamy StB. Ministr Rumí v rozhovoru pro MF DNES uvedl, že se seznamy z Necenzurovaných novin podobají rané databázi parlamentní komise 17. listopadu. Na dotaz, odkud redaktoři Necenzurovaných novin seznamy získali, však Rumí řekl, že je to těžké posoudit. Jan Rumí dále uvedl, že spíše než by zpochybnil věrohodnost zveřejněných seznamů, pozastavil by se nad jejich neúplností. Ministerstvo vnitra se však nezabývalo a zřejmě se ani nebude zabývat tím, jestli jsou všechny údaje z Necenzurovaných novin v pořádku.

SLOVENSKO V ROCE 1993

(Zhráceno)

1. 1. 1993 - O 00.00 hod. vznikla samostatná Slovenská republika. V. Mečiar v príhovore pre SRo a STV podotkol, že „rozslahle zmeny sa budú realizovať v štruktúre vlastníckych vzťahov, bude pokračovať privatizácia a úsilie o vytvorenie novej spoločenskej vrstvy-podnikateľov“.

4. 1. - Na hraniciach medzi SR a ČR začal platiť režim colnej služby. Redaktor STV M. Sedláček, ako nový predseda predstaviteľstva štátnej a. s. Smena, odvolal z funkcie šéfredaktora denníka K. Ježika, ako aj radníka J. Weissu. Dôvodom boli o. i. zlé hospodárske výsledky Smeny.

15. 2. - Poslanci NR SR 106-timi hlasmi v tajnom hlasovaní zvolil za prvého prezidenta novej Slovenskej republiky kandidáta HZDS Michala Kováča.

19. 3. - Prezident M. Kováč odvolal z funkcie ministra zahraničných vecí SR M. Kňažku, prijal demisiu ministra hospodárstva SR Ľ. Čemáka. Na návrh premiéra potom menoval za ministra zahraničných vecí J. Moravčíka a za ministra hospodárstva J. Kubečku. O odvolaní M. Kňažku prezident povedal, že V. Mečiar ho upozornil, že ak nepríjme návrh na odvolanie ministra, premiér rezignuje na svoju funkciu a nepríjme poverenie prezidenta na zostavenie novej vlády.

22. 4. - Prezident M. Kováč, ktorý sa vo Washingtone zúčastnil na otvorení Múzea holocaustu, sa stretol s prezidentom USA B. Clintonom.

29. 5. - Minister kultúry D. Slobodník na sneme slovenskej inteligencie podotýka, že „najdeme spôsob, aby sme ľeovo zmenili situáciu v rozhlase a televízii tak, aby to boli slovenské mas médiá“.

30. 5. - Vznikla Konzervatívna demokratická strana

16. 6. - M. Andel na margo ponuky na ministra školstva v rámci koalíčných rokovaní uvedol, že chce zostať na parlamentnej pôde. Ľ. Čemák, predseda SNS, komentoval pripravovanú koalíciu slovami: „Sme asi jediná strana, ktorej sa v jeden deň podarilo absolvovať koalíčné i opozíčné rozhovory.“

7. 7. - Poslanci NR SR schválili zákon o mene a priezvisku.
9. 7. - NBS oznámila, že od 10. 7. 1993 rozhodla o devalvácii slovenskej koruny o 10 percent voči konvertibilným menám. Predseda KDH J. Čarnogurský sa stal podpredsedom KBSE.

22. 7. - Premiér v rozhovore pre SRo povedal, že opozícia pripravovala puč, ktorého výsledkom malo byť odvolanie I. Gašparoviča a predsedu vlády. M. Ftáčnik zo SDC reagoval, že to je premiérov výmysel a že HZDS konštruuje obraz nepriateľa. „Sú to také mečiarovské plнды,“ reagoval J. Čarnogurský.

2. 8. - Pri obci Kátov (okr. Senica) osadili prvý hraničný kameň na slovensko-českej hranici.

14. 8. - J. Čarnogurský k textu slovensko-ruskej zmluvy ma výhradu, že jej 4. článok ohrozuje suverenitu SR. Opozícia neskôr navrhuje k tomuto zvoliť mimoriadnu schôdzu NR SR.

7. 9. - SME prvýkrát opisuje spôsob likvidácie našich pohľadávok v Indii.

10. 9. - Premiér V. Mečiar podal na generálnu prokuratúru podnet v súvislosti s informáciou ČTK o jeho vyhláseniach v Spišskom Podhradí o nutnosti dosiahnuť pokles rómskej populácie prostredníctvom rodinných prídatkov.

13. 9. - Veľvyslanec v Rakúsku R. Filkus abdikoval na svoju funkciu po tom, čo vláda dala návrh na jeho odvolanie, pretože bol málo lojálny, a o dva dni vystúpil z HZDS.

11. 10. - Raditeľ SRo V. Štelko odvolal z funkcie šéfa spravodajstva a publicistiky Ľ. Lintnera. Neskôr priznal, že v pozadí bol politický tlak vlády.

2. 11. - Štátny tajomník R. Zelenay zahynul pri autohavárii na česko-slovenskej hranici.

10. 11. - Prezident M. Kováč vymenoval nových členov vlády. Pri vymenovaní V. Mečiar na adresu prezidenta podotkol, že slovo, ktoré dáva ústavným činiteľom v jeden deň, bude platiť aj na deň druhý. Reagoval tak na skutočnosť, že podľa jeho tvrdenia prezident súhlasil s nomináciou I. Lexu na ministra. M. Kováč neskôr tieto fakty zásadne vyvrátil a zdôraznil, že bol ochotný dokonca pre nezhodu s premiérom v tejto súvislosti odstúpiť z prezidentskej funkcie.

13. 11. - Republikové predstavenstvo HZDS navrhlo V. Mečiaru a V. Klausu na Nobelovu cenu mieru. J. Čarnogurský to charakterizoval ako námet pre M. Markoviča a V. Miškovský za stúpilny nápad.

6. 12. - Národná banka Slovenska rozhodla devalvovať slovenskú korunu o 5 percent voči novej jednotke ECU. Prezident Michal Kováč podpísal Zákon o mene a priezvisku. Združenie miest a obcí žitného ostrova vydalo výzvu, v ktorej požíva na zhromaždenie v Komárne 8. 1. 1994. Na stretnutí by sa podľa výzvy malo konštatovať, že „na území, kde maďarské obyvateľstvo žije vo významnom počte, je potrebné vytvoriť provincie s osobitným právnym postavením“. Názyv na výzvu sa na politickej scéne líšia. Podporili ju MKDH a Spolujitie. Prezident žiada ZMOŽO, aby odložilo termín stretnutia.

31. 12. - Posledný deň ročnej samostatnosti Slovenska.

Opět jeden dopis Jiřímu Paynovi

Toronto: prosinec 1993

Názdar Jiří,

tak jsi se stal v exilu nejvíce diskutovaným politikem. Stále dostávám dopisy, které reagují na Tvoje rozhovory. Jedna část je emotivní, druhá reaguje na fakticky nesprávné domněnky. Jednou z nich je, že emigranti měli jít třeba do Indie atd. (Druhý rozhovor pro Lidové noviny.) Takováhle jedna věta odhalilo, že jsi nepochopil, o co se v případě emigrace jednalo. Ten omyl spočívá v tom, že si lidé doma mysleli, že se přejdou hranice a za závorou čekají hmce plné masa a ono to bylo ve skutečnosti tak, že se přešly hranice a lidé čekali v lágrech a prosili, aby je některá země odtamtud vytáhla, čekali půl roku, rok, osmnáct měsíců, dva roky... Šťastnější se dostali do nějaké slušnější země, méně šťastní zůstali v lágru nebo v zemi, kam přišli, a ti nejnešťastnější byli i vracení. Mnohdy si nemohli vybrat zemi, kde budou žít, jako měl tato možnost třeba pan Březina nebo ostatní disidenští prominenti. A když tito lidé přišli do nové země, tak protože neměli konexe, sháněli látku půl roku, rok nebo ještě déle zaměstnání a mnozí se ke svému povolání ani nikdy nedostali. Když pak přece zaměstnání sehnali, tak se od toho okamžiku většinou nezastavili, protože tady je pracovní tempo podstatně vyšší a mnozí z nich dělali i o sobotách a nedělích. Jen pár jedinců se dokázalo po tom všem věnovat ještě nějaké činnosti v české či slovenské komunitě, kterou dělali zadarmo. To jsou lidé, kteří většinou odehrávají exilový tisk a přičetli si, že si mají zlepšit image. Proto ta reakce a také proto, že nálada v exilu byla jako balíček s dynamitem, jen přiložit sirku a zapálit.

Lidé zde se cítí díky mnoha neprofesionálním zákonům, které se v ČSFR a ČR přijaly podvedení. Např.: Výhodu mají ti, kteří se přihlásili k trvalému pobytu v ČR. Mohou získat zpět „znárodněný“ majetek, mohou tam vlastnit nemovitosti atd. Tomu napomáhá rasistický zákon o občanství. (Zákon se má udělat tak, aby nemohl vzbudit podezření, že se jedná o akci namířenou proti některé etnické skupině. Pokud tohle nemůže zaručit, dělá se v zákoně výjimka, která vyloučí toto podezření. Čili v českém případě by zákon vypadal následovně: *Občané nemohou mít české a slovenské občanství a nemohou získat české občanství, pokud byli v minulosti trestáni... Toto ustanovení se nevztahuje na občany ruské národnosti, kteří byli v minulosti za komunistického režimu velice často pronásledováni pouze z rasových důvodů.*) Takto to platí například o dvojím občanství Indiánů v severní Americe a Kanadě.

Přímo šokující je skutečnost, že ten, kdo získá kanadské občanství zruší české. Nemohl jsem takovému zákonu uvěřit. Nemohl jsem věřit ani tomu, když se nechala slyšet Hana Marvanová z ODS, že dvojí občanství je nesmysl. Myslím jsem si, že došlo k nějakému omylu a že při příchodu novelizací se toto ustanovení změnilo. Jiřina Fuchsová z Los Angeles bojuje za to, aby tento starý nevyhovující zákon mezi USA a Československem zmizel. Podobně však jako za komunismu znamená i nyní novelizace nikoliv zlepšení, ale zhoršení původního zákona. Tím, že někdo zruší občanství je vystaven při návratu do rodné země neuvěřitelným procedurám. Nejprve musí zaplatit padesát dolarů za vstupní vizum, nemůže odjet ze země ani na Slovensko (pokud nemá více vstupů), to ho stojí dalších padesát dolarů, popřípadě musí zaplatit padesát dolarů při návratu z další země či ze Slovenska. K tomu se musí po každé hlásit v místě přechodného bydliště. Za předpokladu, že chce jet někdo do bývalého Československa (to jest do Čech i na Slovensko) na jeden týden ztratí díky těmto opatřením tři dny běháním po úřadech, a pokud tak neučiní je pokutován na hranicích, jak o tom psal v létě nejrozšířenější kanadský deník *Toronto Star*. Těžko pak exulanti a zastupitelské úřady mohou vylepšovat image České republiky. Kanadany to šokuje. Lidé, kteří se v Československu narodili toto jednání uráží. Obzvláště, když odešli z Československa ke konci osmdesátých let a kanadské občanství získali na začátku letošního roku, kdy ještě nebyl všeobecně znám nový zákon o občanství. V roce 1993 s těmito zákony (díky snižené láce v otázce lidských práv) zřejmě prolezte do světových organizací (i když se i zde nedávno objevila kritika Helsinským výborem), ale neví, jestli byste tak snadno prolezli v druhé polovině osmdesátých let, kdy laika byla ještě dost nahe. Podobně jako v Indii máme tedy kasty, v našem případě tři: exulant s dvojím občanstvím a s občanským průkazem (ten může získat zpět ztracený majetek, má zkrátka v ČR zelenou), trochu hůře je na tom kasta, která má pouze dvojí občanství, ale trvalý pobyt v zahraničí (může bydlet v hotelech za přijatelnou cenu a může cestovat na Slovensko), třetí kasta jsou ti, co získali kanadské občanství po 1. lednu 1993 (kasta zavřených, ti se musí povinně hlásit k přechodnému pobytu, musí mít vizum a vlastně bez dalšího víza nemohou ani na Slovensko).

Zase pošta

Ačkoliv vánoční dvojčíslo *Satellite* bylo dáno na poštu 21. prosince, mnozí čtenáři dostali noviny až mezi svátky i později. Takové věci se v této zemi stávají. Zjišťujeme však, že mnozí čtenáři nedostali bohužel noviny vůbec. Pokud se tomu tak stalo jsme ochotni vám je znovu zaslat. Od dnešního čísla však budeme udávat datum a hodinu, kdy bylo číslo dáno do tiskárny. Od tohoto okamžiku jsou pak do dvaceti čtyř hodin noviny dány na poštu. Takže jakékoliv zdržení již není naší vinou.

Děkujeme za pochopení

Redakce *Satellite* 1-416

Nebudeme diskutovat o tom, jestli odešli tito lidé kvůli politickému přesvědčení nebo z ekonomických důvodů. Skutečností je, že chtěli žít v demokracii. Jedinou výjimkou jsou asi ti lidé, kteří nevolili pro další život demokratické země a odešli do některé ze zemí s totalitním systémem např. do JAR. V okamžiku, kdy se totalitní systémy hroutí (nebo jsou nahrazeny jinou totalitou) a není jejich situace různá vstupují opět do dialogu s rodnou zemí a mají větší porozumění a pochopení, než lidé, kteří se po celou dobu exilu museli vypořádávat s určitými, byť pro ně mnohdy nepřijemnými, ale demokratickými pravidly. Emigranti z JAR rozhodně nechťejí od vás, abyste zvedli latku v otázce lidských práv trochu výš, neprotestují proti rasovým zákonům, proti byrokracii a nedemokratickým opatřením. Proto exulanti nemají právo volit (a tím neříkám, že mnozí by nevolili třeba Sládku), proto nemají právo mluvit do vnitřních věcí, nyní již jen v ČR (je zajímavé, že Slovensko se v této otázce projeví mnohem pozitívěji než Česká republika). Je pochopitelné, že tento exulant vadí více než emigranti z JAR.

A ještě bych chtěl upozornit na určité mýty: Hovoří se neustále o tom, že český exil nemá dobrou pozici u zahraničních vlád, narozdíl třeba od polského, maďarského nebo rumunského exilu. Nechci hovořit o situaci v USA a v ostatních zemích, ale v Kanadě je opak pravdou. Zde například díky Československému sdružení, měli Češi a Slováci dlouho jako jediná možnost soukromého sponzorování. Dohoda mezi Československým sdružením a kanadskou vládou, se stala modelem pro ostatní etnické skupiny, včetně Poláků, ale nevíme o nějakém vlivném Rumunovi, kromě Ionesca v Paříži.

Není také pravdou, že práce exilu nebyla zmapována. Díky SÚB byla zmapována lépe než zasluzovala a navíc exil není tak skromný, aby se nemapoval a nezvídětval sám.

Tvoje chyba byla, jak kdosi správně postřehl v tom, že jsi byl upřímný a nešmíral jsi exil do ouška. Nyní je zapotřebí udělat ještě jeden krok a to postarat se o změnu těchto zákonů, což bude ještě těžší úkol. Přeji Ti, aby se alespoň část z toho Tobě a zahraničnímu výboru v roce 1994 podařilo napravit.

S pozdravem

Aleš Březina

Emigrace

Neměl jsem odvahu odejít z této země, často jsem o tom přemýšlel a pokaždě se vynořily otázky: Táta, máma, přátelé, Berounka, Křivoklát, hospůdky, známá stará místa... A tak jsem zůstal, ačkoliv jsem věděl, že budu sloužit pánům, které nemám v oblibě, že budu naslouchat zkresleným polopravdám, že budu vyprávět anekdoty, zpívat písně, utíkat z města na čundry do přírody, že budu nadávat potají a večer se vracet do panelového hnízda a naslouchat cancům z televize, jakou máme optimistickou budoucnost, že budu hledět na seriály, které přikovaly milióny očí, aby zapomněly na šedou realitu. Myslela na nás, jednala, určovala, chválila, kárala - Velká strana. Doma jsme říkali: „Taková je pravda, ale nemluv o tom, ať nemáš potíže, radši kývej.“ Házeli jsme do urny listky na 99,9%, čekali jsme na jinotaje našich herců, většina z nich hrála za pár korun i rudičky u kremelského orloje, drželi jsme palce našim hokejistům, aby to nasázeli „sborně“, byly to tanky, které na vlastní národ zavolali. Oni, naši nepomýlení vůdci, aby zachránili naše nedobré vůdce, aby zachránili naše duše, svá křesla, šestsetlínáctky a moc. Jeden názor, jedny zprávy, jedna Strana. Byli jsme ptáčky v kleci, v ohrazené zadržované zemi, abychom neutekli jinam.

Poprvé jsem vycestoval do Vídně. Bylo mi čtyřicet osm let. Hrál jsem a zpíval pro krajany. Stál jsem tenkrát v ulici poblíž Vídeňského divadla a bylo mi do pláče. Vdechl jsem svobodu, srovnával jsem. Pociťil jsem hořkost nad tím, že mne drželi v zajetí a nevěřili, že se vrátím - tam doma. V té době jsem byl přesvědčen, že se u nás nikdy nic nezmění, že budeme hrát komedii do konce svého života. Poznal jsem potom spousty přátel - v Mnichově, Vídni, Hamburku, Curychu, Bonnu, Adelaidě, Melbourne a říkal jsem si - tak to jsou ti, o kterých nám říkali, že jsou zrádci, pochybné existence, nepřátelé dělnické třídy, špióni, zaprodanci...

Poznal jsem, že většina z nich dosáhla v cizích zemích úspěchů, peněz; nikdy to nebylo zadarmo. Začínali od píky, ale jejich konání budiž pochváleno. Věděli, že za poctivou práci je poctivá odměna, bez ohledu na politickou příslušnost, jak to bylo u nás. Mohli svobodně cestovat, poznávat, zatímco my hleděli na střípky dátek z nespelných snů. Měli by být příkladem, jak Češi uměli nalézt vážnost daleko od své vlasti. Nechtěli sloužit, být otroky - odešli... Pál bych sobě, svým dětem, vnoučkům, aby už nikdo nemusel utíkat ze své země. Abychom měli svoji zemi rádi a vážili si námi volených politiků. Přiznám se, že když vidím, jak si u nás někteří občané, politici představují demokracii - často téměř lituji, že jsem neodešel. Jestli by se mi stýskalo? Určitě. Ono se nedá odejít - jen v cizí zemi zasadil bych strom.

Abychom se nedožili nových útěků - nesmíme mlčet a bát se. Spatříš-li nespravedlnost - promluv! Mlčení je cesta k totalitě a nemusí mít ve znaku srp a kladivo.

Zpěvák Josef Fousek - Praha

oprávněný distributor
většiny českých filmů na videokazetách
uvádí premiérově filmové zpracování populární

knihy Josefa Škvoreckého

TANKOVÝ PRAPOR

Tragikomedie absurdních situací hrdiny Dannyho Smiřického v průběhu jeho povinné vojenské služby v čs. armádě padesátých let řízené ruskými poradci.
V režii Víta Olmera hrají L. Vaculík, R. Skamene, M. Donutl, V. Jandák, M. Zouhar a další.
(Metropolitan Praha napsal: „Film je jako kniha - krásný, legrační, s chlapskými, ironickými a bodymi dialogy...“)
Doporučujeme každému, kdo sloužil u podobných vojenských pánů a čelil oblibený Tankový prapor.
Cena kazety CDN \$ 39.90/US \$ 35.00
+ poštovné \$ 4.00.

Exklusivně od firmy Bonton A.S. Praha.

Filmy s podobnou tematikou

TICHÁ BOLEST, ČERNÍ BARONI.

Na základě autorských smluv mnoho nových filmů,
TV seriálů a zábavných pořadů dovezla a vám
nabízí výhradně firma:

VIDEO EL CANADA

583 William Street;

London, Ont., N6B 3E8

Tel.: (519) 434-9939; Fax: (519) 434-8182

080 — Books

LITERACY PRAGENSIS

126 Hailybury Dr.
Scarborough, Ont., M1K 4X5
Tel.: (416) 261-7217
Fax: (416) 261-3771

Prodejní výstava knih

Otevřeno všední dny:

17:00-21:00

Sobota a neděle:

15:00-20:00

Po předchozím zavolání, kdykoliv

085-Arts

TEMPUS EDAX RERUM

TIME THE DEVOURER OF ALL THINGS

MARIA GABÁNKOVÁ

Drawings and Paintings

Výstava se koná ve čtvrtek 13. 1. 94; 17:00-20:00

V sobotu 15. 1. 94; 15:00-17:00

Ve středu 19. 1. 94; 17:00-18:30

1400 Dupont (at Lansdowne) Studio # 233.

060-Travel

NITRA TRAVEL

WORLD WIDE TRAVEL SERVICE

EUROPE ON SALE

PRAHA
BRATISLAVA
VIENNA
FRANKFURT
MUNICH

Vyřizujeme víza

do ČR a SR,

máme

k dispozici potřebné

formuláře

Zavolejte si o potřebné

informace!

***
CESTOVANIE
DO CELÉHO SVĚTA
360-3800

Fax: (416) 360-8186

Telex: 05 986 391

662 Queen St. W.,

Toronto, Ont. Canada

M6J 1E5

BLANKA MARTINČEK
MANAGER

Nová pobočka v Kitcheneru

Eva Sabol - Engel;

(519) 648-2317

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.

424 Bloor St. W.,

Toronto, Ont. M5S 1X5

***
Přijímáme rezervace
na přímé lety
Toronto-Praha-Bratislava

Výhodné ceny

Notářské služby

Dana Nohavica-Manager
Tel.: 921-8945

Z dopisu Jana Kočího

Již delší dobu se zamýšlím nad otázkou: Co pro Čechy znamenají Čechy jako takové?

Myslím, že Čechy mají něco specifického ve svém národním životě, něco co je typické pro malé, či spíše početné a teritoriálně malé národy - silný pocit společného povědomí utvářený tisíciletou historií plnou různých zvratů a také společnou, dlouho utvářenou kulturou. Pro tuto kulturu je přímá, bez nahlávaní, stejně jako pro germánskou zónu, cosi jako metafyzický vztah ke světu, který dává smysl věcem a světu, ve kterém se tyto věci vyskytují. Slovo *metafyzika* vzniklo z řeckého *meta* tu fyzika, tedy tak, že otázka metafyziky řeší to, co je za přírodou. To, co vlastně tvoří základ, podklad, pevnou půdu pod nohama, nebo-li smysl přírody. Aby nedošlo k nedorozumění, mám na mysli přírodu ve filozofickém slova smyslu, tedy ne stromy a kytky, ale to, co je *člověku přirozené*. Věci prvotního životního kontaktu. Otázka po metafyzice a co tvoří metafyzický základ světa je stará jako Evropa sama a dala smysl celým historickým epochám.

První odpovědi na otázku po smyslu přírody byl *Bůh*. Touto odpovědí byl také utvářen středověk; byla to krásná epocha a dala prvotní impuls celým evropským dějinám. Vývoj však

šel dál neb člověk se cítil značně nespokojen. Zalíbilo se mu totiž přírodou manipulovat. Tím začala být odpovídána otázka po metafyzice jinými způsoby, jako např. *člověk samotný*. Tady také vznikla idea technického pokroku, která utvořila poslední dvě století.

Chci tím totiž naznačit, že pro Ameriku, tato otázka naprosto neexistuje, absentuje. Jestliže odpověď na metafyzickou otázku dává základ kultuře (kultura není nic jiného než kultivace člověka, vztah člověka k tomu, co je lepší než on sám nebo taky vztah člověka k odpovědi na metafyzickou otázku), nedivme se, že kultura zde (jsem nyní v Oaklandu-USA) chybí. Ani zde nemůžeme být, neboť Amerika je od základu založená na zcela jiných principech. Mám na mysli americkou společnost. Vládne tu silná filozofie pragmatismu. Nikdo se neptá, co tvoří základ, nýbrž jestli je to drahé nebo levné; poslední smyslem je tu dolar. Během výletu na pobřeží jsem na překrásném místě poblíž majáku zaslechl občas hovor Američanů. Často hovořili o penězích, respektive, jak je ušetřit. *Dobře* je nikoliv to, co je v souladu s principem, který vznikl v odpovědi na metafyzickou otázku, ale to, *co funguje*, co přinese užitek, zlepšení komfort, možnosti atd.

Jinými slovy, co zlehčuje žiti.

Problém člověka ovšem je, že žije k něčemu a když toto něco nemá, cítí se značně frustrován. Alespoň evropský člověk, obzvláště člověk český.

Metafyzická otázka je nesmírně důležitá pro české dějiny. Mnoho již započínala a my, aniž si to uvědomujeme, jsme ji značně utvářeli, neboť nežijeme ve vzduchoprázdnu, nýbrž v prostoru kultur a národní tradice. A právě ona znovu připomíná velice nenápadně, přesto však značně, způsob našeho myšlení.

V Americe jsou značné možnosti; například: Můžete uhánět džipem po kamenité cestě 40 majlí a stílet při tom do vzduchu; je tu dohře vymyšlen a utvořen systém služeb, které nám ulehčují život na každém kroku. Můžete ležet vrtulníkem na vyhlídce atd. Proč? Protože se vám to líbí, protože je to hezké, nice, crazy, funny, pretty... Ale zeptáme-li se ještě jednou - „Proč?“ Nikdo nám neodpoví. Asi hlavně proto, že nepochopí tuto otázku.

Pozoruji, že v Americe je přesto mnoho kostelů. Jenže americká církev a americký způsob chápání Boha je mi k smíchu, neboť je to typický americký Bůh, ten, který pomůže k lepšímu domu, způsobí, že se nám nic na cestě nestane atd. Já osobně nejsem věřící, jen chci říci, že tenhle princip v Americe nefunguje, je to jen falešná hra. Ale Američané za to nemohou, narodili se tady.

Základem Ameriky a její společnosti je tedy něco zcela jiného: Pojem, který vytvořilo evropské osvícenství. Totiž *člověk s jeho přirozenými právy*. A to je základ celé americké demokracie (mám na mysli kontinent včetně Kanady). Nikoliv otázka po základu a oprávnění těchto práv - vlastně ano, člověk má tato práva, tvoří jeho metafyzický podklad - Člověk samotný. Člověk s velkým „C“? Nejen to jen právní pojem?

Pokračování na str. 7.

Letový řád ČSA pro zimní období 1993-1994

BRATISLAVA-PRAHA-MONTREAL-TORONTO A ZPĚT

Od 1. 11. 1993 je spojení vždy v úterý a v sobotu:

OK 606	Bratislava odlet	07:00	
	Praha odlet	11:50	
	Montreal přilet	15:00	
	Toronto přilet	17:10	
OK 607	Toronto odlet	18:25	
	Montreal odlet	20:30	
	Praha přilet	10:10	(následujícího dne)
	Bratislava přilet	12:15	(středa) / 12:30 (neděle)

Hmotnost dvou zavazadel zdarma: Každé 32 kg. Příruční zavazadlo: 5 kg.
K sobotnímu letu z Toronta do Prahy je zapotřebí se dostavit nejpozději v 16:00 hod.

Odjezdy autobusů na letiště v Torontě ze stanic podzemní dráhy:

Z Islingtonu:	14:50	15:30	16:10	16:50
Z York Mills	15:00	15:40	16:20	17:00
Z Yorkdale	15:10	15:50	16:30	17:10

Czechoslovak Airlines: 401 Bay St., Suite 1510, Toronto, Ont.
M5H 2Y4. Tel.: (416) 363-3174-6; fax: (416) 363-0239.
ČSA: 2020 University, Montreal, Que., H3A 2A5. Tel.: 844-4200.

SLOVAKOTOUR INC. INTERNATIONAL TRAVEL CENTRE

Jedna z nejstarších,
největších a
nejlepších cestovních
kanceláří
specializující se
na střední Evropu.

Plánujete cesty do Evropy?
Volejte Slovakotour!
Nejvýhodnější ceny!
Můžete si zde zakoupit
speciální letenky do Prahy a
Bratislavy s možností pobytu
jednoho roku!

Toronto:
644 Queen St. W.,
Toronto, Ont.
M6J 1E4.

Tel.: (416) 947-9095,
368-1657, 368-7383;
Fax: (416) 867-8657

Vancouver:

Tel.: (604) 433-5112,
Fax: (604) 433-4102.

Way to Travel

Nabízíme přímé lety
z Toronta do Prahy a Bratislavy
Levné letenky pro příbuzné a známé z ČR a SR.

Soukromé ubytování v Praze i Bratislavě

Notářská osvědčení * pozvání * pojištění

65 The East Mall, Suite 100 C, Etobicoke, Ont. M8Z 3W3
Tel.: 259-1244, Fax: 259-9602

Pokračování ze str. 6.

Nevím, zdali jsem vše popsal dosti jasně. Snažím se jen vyhmátnout klíčové pojmy a difference mezi naší českou a zdejší realitou, to co tvoří základ nepochopení a možná frustrace.

Žije-li člověk v jiné kulturní realitě a ona mu není schopná poskytnout stejné kulturní zážitky a možnost fungování jako jeho vlastní, může se tento člověk dostat do stadia tzv. kulturní únavy. Tedy život v prostředí, které je jiné a pohyb v něm je jako když se mluví cizím jazykem - učíme se mu. Já jsem byl ve stavu kulturní únavy kdysi v severní Africe a to už po týdnu. Zde se snažím najít něco, co by mi dalo smysl a myslím, že je to pouze fantastická příroda a cestování. To je všechno, více společných věcí jsem s Amerikou nenašel.

Závěr: Povšimněme si obrovského přívalu východní filozofie mezi americkou mládeží. Je to způsobeno právě nedostatkem odpovědi na přirozené metafyzické lákání. Slyšeli jste někdy o mladých lidech, kteří jezdí obrovskou rychlostí na motorcích po amerických ulicích? Novináři se jich ptali, jestli jim nevadí, že se zabijí (což se často stává). A oni odpovídali, že ne, protože život pro ně nemá cenu, neboť nemá smysl.

Zpět pro Čechy tedy Čechy neznamenají jen rybníky a vesničky, nýbrž myšlení a náhled.

Vybral M. Honetschlager

***

Dopis dr. Gašpara

Milý Aleš, předpokládám, že ako novinár si navyknúť a občas z profesionálnej nutnosti i prinútený čítať rôzne listy. Pokúsim sa, aby tento môj nebol prídlhý a únavný. Chcem Ti v ňom napísať pár riadkov o novinách, i o tých Tvojich, o *Satellite*, ktorý si priviedol na svet a ktorému som sa i ja úprimne teším. Prosím, aby si moje slová chápal ako výraz mojich pocitov, i ako môj osobný, po viacerých úvahách vyjadrený názor.

Najskôr azda konštatovanie o masmediách všeobecne, ktoré nemusia byť a pravdepodobne ani nie je, nijako objavné. Slovo, ktorého azda primárna a pôvodná masmediálna funkcia bola informatívna, slúži čoraz viac, možno povedať, až ak nie výlučne, tak v maximalnej miere nie k sprostredkovaniu informácií, lež k vytváraniu naprogramovaného kolektívneho percipovania reality, teda k manipulácii vedomia recipienta. Stručne povedané, žijeme v dobe masového zneužívania slova. U mňa osobne to viedlo k hlbokjej nedovere k súčasným informačným zdrojom.

Osobitnou kapitolou v tomto kontexte je časť slovenskej, českej, ale i česko-slovenskej tlače (československej aspoň podľa verejne proklamovanej orientácie, nie však obsahu), nevynímajúc tlač domácu i exilovú. Je neuveriteľné, že všetko sa popisalo najmä za posledné 3-4 roky. Jednou z najviac frekventovaných tém bolo štátoprávne usporiadanie, rozpad federácie, vzťahy česko-slovenské a všetko, čo s tým súvisí. Nerád zovšeobecňujem, musím však konštatovať, že práve tu vykonala tlač až desivo deštruktívnu a zahanbujúcu službu obom národom.

Už dlhšiu dobu sa vedie cieľavedoma, nedostojná a zlomyseľná protislovenská kampaň, niekedy, pravda veľmi primitívna, vzbudzujúca azda iba úlpečný úsmev, pocit znechutenia či nechutnosti. To by samo o sebe ešte nemuselo byť znepokojujúce, keby v skutočnosti nešlo o daleko závažnejšie veci. Situácia vo svete i u nás nesie v sebe potenciálne nebezpečie krízy nedeziernych následkov. A v tomto čase si dovoľujeme frivolne, áno s ľahkovážnosťou až amorálnou uverejňovať znašky polopráv a zavádzajúcich komentárov, zvyčajne zo zdrojov apriorne protislovensky orientovaných, hoci často ukrývaných pod fasádou demokraticky sa tváriacej masky.

Som veľmi znepokojený, že obraz súčasného Slovenska je prezentovaný svetu i českému čitateľovi v takomto pokrivenom zrkadle. Nie, to nie je dobrá služba demokracii, ani českému čitateľovi, ani vzťahom česko-slovenským.

A tu som sa vlastne dostal k meritu veci, prečo Ti vlastne píšem. Už dlhší čas pozorujem, že tomuto trendu je vo zvýšenej miere poplatný i *Satellite*. Nebudem uvádzať konkrétne príklady, osobito odpudzujúce však na mňa pôsobili najmä niektoré články písané v slovenskom jazyku. Korunu tomu všetkemu dal článok z 2. decembra 1993 pod titulom *Pozdrav zo Slovenska*, pod ktorým sa podpísal Dušan Vaňo-Slovák. Stylistická podobnosť, slovník, flagelantsky otročká, sebazničujúca a sebaoponizujúca protislovenskosť tejto trufalej až bezočivej zlátniny kompulzívneho grafomana s niektorými predchádzajúcimi článkami v slovenčine iste nie je náhodná. To však nie je podstatné. Takýto výplod mozgovej masturbácie svedčiaci o podvedomej frustrácii autorovho ega, uverejnením azda vyúsťuje do uvoľňujúcej ejakulácie jeho vlastného sebauspokojenia a sebaobdivu, ba možno i do neochvejného presvedčenia o vlastnom prínose k všeobecnému blahu, je monstruóznym a pofutovaníhodným aktom úpadku slova, jeho surovou exploataciou, devalváciou a ponížením.

S ľútosťou preto musím, milý Aleš, požiadať neodkladne zastaviť odosielanie *Satellite* na moju adresu. Na takúto verejnú políciu je moje tolerantnosť priľabá. Chválabohu je dosť iných slov v českom i slovenskom jazyku, hoci napr. v ich nádherných literárnych tondoch, ktoré mi i naďalej budú poskytovať nekonečný zdroj krásy a ku ktorým sa budem vždy s láskou vracieť.

Milý Aleš, rád spomínam na naše náhodné sporadické stretnutia a dúfam, že budem mať i v budúcnosti príležitosť si s Tebou o mnohých veciach pohovoriť.

I keď som moje názory napísal vo forme súkromného listu, rád by som bol, ak by sa mohol v *Satellite* uverejniť. O schválení redakčnou radou pochybujem, ak by však predsa, prosím uverejniť v plnom znení bez korektúr.

S pozdravom

Vlado Gašpar

***

Odpoveď dr. V. Gašparovi

Milý Vlado, neodpovídam si mi nejlépe na Tvůj kritický dopis a myslím si, že se jedná o jakési nedorozumění. Předně si myslím, že nejhorší službu jako novinář mohu udělat své vládě a své zemi, když budu nekritický. Nemám pocit, že jsem v minulém období nadřoval české straně. Naopak mnozí čeští členové se mě již několikrát ptali, jestli nemám zažádáno o slovenské občanství a někde, podobně jako Ty, noviny oděklí. To je běžné a člověk si nekupuje celý život *Oheň* jen proto, že ho začal odebírat v dětství. Přeslože *Satellite* byl velice často k české straně kritičtější než k slovenské, nepokládají ho členové za protičeský. V okamžiku, kdy však někdo kritizuje slovenskou politiku, velice často se to považuje za protislovenské. Špatný obraz země nevytvářejí novináři, ale neodpovědní politici. Jestliže má český generální prokurátor, slovenský premiér nebo vůdce strany, která v Rusku získala významnou pozici při posledních volbách rasistické poznámky, pak jsou to oni, kdo poškozují svou zem, nikoliv novináři, kteří o tom píší. Naopak bylo by zpronevěřením se etice, kdyby se o tom nepsalo. A bohužel v tomto ohledu pokulhává česká žurnalistika za slovenskou. Je až zarážející, jak pražský rozhlas každý den zopakuje magickou větu (například v jednom vysílání tento týden zazněla během půlhodiny čtyřikrát): „Česka republika je ze všech postkomunistických zemí nejdále v přechodu od socialistické ekonomiky k tržnímu hospodářství.“ Připomíná to vysílání Vatikánu, který se hlásil pozdravem „Pochvalen buď Pán Ježíš Kristus.“ Dokonce jde český rozhlas tak daleko, že i na Silvestra vysílal půlhodinku o úspěších České republiky v roce 1993 a ani novoroční projev Václava Havla nebyl výjimkou. Jak s tím kontrastovalo vysílání Bratislavy, která se snažila posluchače pobavit.

Egon Bondy napsal k 25. únoru 1973 básně: „Již 25 let mne serou svým žvaněním o politické ekonomii.“ I když se s Bondyem málokdy shodnu, přesto bych ho aktualizoval. Jen místo 25 let bych řekl 45 let. Je to pravdivé vyjádření a nechci ho cenzurovat. Tuhle skutečnost jsme se snažili mnohokrát vyjádřit i v *Satellite*. Uvedu jeden příklad z mnoha: Vynikající zastoupení

slovenského filmu na torontském festivalu, zatímco český film zachraňovaly krátké Švankmajerovy filmy. Karel Kryl nedávno řekl, že jestli vidí něco pozitivního, tak je to právě na Slovensku, které neztrálo svůj humor, svou kulturu navzdory všem průvihům, které tam jsou. Je až zarážející, že i v Čechách zachraňuje situaci poslední vlna slovenské emigrace jako Fero Fenič nebo Ivan Holman a Fedor Gál. Televizní večery Milana Markoviče jsou na Slovensku tak populární, že se přerušují diskoteky, a když se ho jednou v Mladé frontě-Dnes velice arogantně zeptali, jestli neemigruje do Čech, odpověděl vtipně otázkou: „Kde máte v Praze tak dobrý kabaret jako v Bratislavě?“

A nyní se dostávám k jádru věci: Píšeš o zlé době. Pokud si dokáže národ ze sebe dělat legraci, jako to dovedete vy Slováci je to jedna z nejfantastičtějších zbraní proti lolalitě a je to jedna z nejlepších vizitek, jakou můžete vy Slováci světu dát. Je to v současné době unikum a mámi parafrázovat pražský rozhlas, pak bych řekl: „Slovensko je nejdále ze všech postkomunistických zemí v oblasti nezávislé žurnalistiky a humoru.“ Protože to, co se podařilo redaktorům ze Smeny, kteří byli schopni během jednoho týdne po administrativním zrušení vydávat skutečně nezávislé noviny (*Sme na každý den*) budi účtu a zároveň to signalizuje i jakousi solidnost a nezávislost, pokud tyto noviny používáme jako zdroj.

Kdyby se *Satellite* z české strany snažil zesměšnit Slovensko, bylo by to skutečně nízké, pokud slovenská část redakce reaguje s humorem na situaci na Slovensku, pak v tom nevidím nic negativního, ale naopak pozitivního.

A nyní ještě k dopisu, který tě pobouřil. Dopis nebyl určen pro *Satellite*, ale dostala ho slovenská herečka Maja Breinerová skutečně ze Slovenska, když někomu napsala, že hrávala českém divadle. Byl součástí humoru korespondence, jak to bývá mezi přáteli. Nebyl určen pro tisk. Dotázala se tedy autora, jestli by se mohl publikovat a autor souhlasil. V tomto ohledu je analýza s předchozími články chybná. Nevím, jestli je první část jména autora skutečná nebo jestli se jedná o pseudonym, přiznám se, že jsem po tomto bodě nepátral. A pokud něco tento dopis zesměšňuje, pak je to právě kýčovitost, kterou by určitě „kulturní“ představitelé rádi nahradili věci, které skutečně dělají reklamu Slovensku. Zatím asi největší reklamou slovenské kultuře udělal film *Obchod na korze*, který nejlépe Slovensko přilíká pozitivně a film Dušana Hanáka *Obrazy starého světa* se nesmí více než patnáct let hrát, protože zobrazuje negativně Slovensko.

Na závěr své odpovědi bych chtěl jen zdůraznit, že České republice nebo Slovensku nepomůžeme tím, že budeme číst krásnou literaturu, ale tím, že vstoupíme do dialogu. Tím, že se odhlási noviny se bohužel jakýmkoli dialog končí a osobní rozhovor je sice prospěšný a příjemný, ale nakonec končí u dvou jedinců a efekt je skutečně minimální, i když i tato sléra života je nadmíru důležitá.

S přátelským pozdravem

Aleš Březina

Ačkoliv *Radio Canada* v češtině nebo slovenštině nevysílá již skoro tři roky existuje stále v *Praha Klub jeho přátel*. Na snímku je předsedkyně pražské odbočky *Nada Matoušková* s poslední vedoucí československého oddělení *Vesnou Alínou* (vpravo) při jejich pražském setkání.

070 — Restaurants-Deli's

U Pepa v bistře
obsloužíme bystře.
Ceny úměrné,
jídlo výborné!

Fully Licensed
Fajšmekr
restaurant
českých a
slovenských
specialit

PEPO BISTRO-10 LET
VLASTA A PEPO VOSECKÝ

676 QUEEN ST. W.,

TORONTO, ONT.

Nechce se vám vařit?

Máte více lidí na oběd nebo na večeři?

Volejte Pepo Bistro!

TEL.: 860-0514

Otevřeno denně: 12:00-24:00

KUPÓN: MOUČNÍK

ZDARMA

PRAŽSKÉ
UZENÁŘSTVÍ

364-1787

638 QUEEN ST. W.

TORONTO, ONT. M6J 1E4

• Pražská šunka

• Pražské uzeniny

• Maso 1a. jakosti

• Denně čerstvá chutná jídla,
cukrářské výrobky
a slané rohlíky.

hořpoda u vlastičky

Heart of Europe PUB

V KUCHYNI
ČECH, ZA BAREM
SLOVÁK A
VLASTIČKA
Z MORAVY VÁS
OBSLOUŽÍ

Po dobrém jídle
si můžete zazpívat
Rezervace až pro 80 osob.
Každý pátek večer sedánky
při klavíru!

Otevřeno od 12:00 v poledne
do 1:00 v noci.

632 QUEEN ST. W.

(West of Bathurst)

Toronto, Ont.

(416) 504-0870

Česká extraliga:

33. kolo

Jihlava - Kladno 4:6 (1:3, 2:1, 1:2), Olomouc - Č. Budějovice 0:6 (0:2, 0:2, 0:2), Jindř. Hradec - Pardubice 3:6 (1:1, 2:2, 0:3), Sparta - Litvínov 3:4 po prodloužení (3:0, 0:2, 0:1 - 0:1), Zlín - Vítkovice 4:9 (0:2, 0:6, 4:1), Hradec Kr. - Plzeň 5:3 (0:0, 4:3, 1:0).

34. kolo

Zlín - Č. Budějovice 4:3 po prodloužení (2:0, 1:0, 0:3 - 1:0), Olomouc - Pardubice 5:7 (2:0, 1:4, 2:3), Jindř. Hradec - Plzeň 1:1 (1:1, 0:0, 0:0 - 0:0), Litvínov - Vítkovice 3:3 (1:2, 1:0, 1:1 - 0:0), Hradec Králové - Kladno 2:3 (1:1, 1:1, 0:1), Jihlava - Sparta 4:2 (2:0, 0:1, 2:1).

Tabulka:

1. Kladno	19	7	7	140:108	45
2. Č. Buděj.	34	19	5	102:83	43
3. Zlín	34	16	6	117:129	38
4. Vítkovice	34	14	9	117:103	37
5. Sparta	33	15	6	122:96	36
6. Pardubice	34	15	4	103:103	34
7. Olomouc	34	14	6	147:90	34
8. Litvínov	34	13	6	121:122	32
9. Plzeň	34	12	5	105:109	29
10. Jihlava	34	12	4	95:108	28
11. Hradec Kr.	34	9	9	104:121	27
12. J. Hradec	34	9	5	80:141	23

Slovenská extraliga:

27. kolo

Prešov - Sp. N. Ves 2:4, Slovan Bratislava - L. Mikuláš 5:2, Nitra - Trenčín 2:6, Martin - Zvolen 6:3. Pořadí: 1. Košice 40, 2. Trenčín 38, 3. Slovan 33.

Mezinárodní hokej

Vánoční přestávka byla vyhrazena tradičně mezinárodnímu hokeji. Ještě před vánocemi to byl tradiční turnaj Izvestij, o kterém jsme psali v posledním loňském Satelitu. ČR ani Kanada neudělaly díru do světa ČR prohrála v závěrečném utkání s USA 4:9 a Kanada pouze remizovala s Běloruskem 2:2. V utkání o 3. místo zvítězilo Švédsko nad USA 8:3. Ve finále pak Rusko i porazilo Rusko II 8:1.

Na turnaji v Bolzanu zvítězilo Finsko B nad Slovenskem 3:2 a Slovensko porazilo Itálii 4:0.

Letošní MS juniorů se hrálo v Ostravě a Frýdku-Místku. Shodou okolností se závěrečný den hrálo o umístění. Mělo by se říci, že ve finále zvítězila Kanada nad Švédskem 6:4, o třetí místo zvítězilo Rusko nad Finskem 5:4, o páté místo Česká republika porazila USA 6:3 a v utkání o udržení v A skupině Německo porazilo Švýcarsko 3:1. All Stars: Rjabčikov (Rusko)-Timonen (Finsko), Jonsson (Švédsko)-Výborný, Sundstrom (Švédsko), V. Bure (Rusko).

Pomoc sirotkům v Chorvatsku

Dnes uvádíme fotografii Anity Rabové. Pokud máte zájem o sponzorování některého z českých sirotků z oblasti chorvatského Daruvaru, obraťte se telefonicky na Tomáše Heřmana. Tel.: (416) 234-0834.

V Torontu jsme viděli Patrika Augustu a Jiřího Šlégra

Nový rok se začal pro Patrika Augustu velice dobře. Na Silvestra dostal pozvání do ligového Toronta a 1. ledna sehrál první zápas proti Los Angeles Kings. Hrál v útoku s Kudašovem a Bergem. Nevstřílel sice branku, ani nezaznamenal žádnou asistenci, ale nebyl ani na ledě, když Toronto inkasovalo. Po utkání řekl, že na tento okamžik čekal půldruhého roku. Na farmě v St. John's vstřílel 23 branek a zaznamenal 22 asistencí. Bylo to rozpačité utkání. Než se Maple Leafs vzpamatovali ze silvestrovské kocoviny prohrávali 0:7. V závěrečné třetině sice snížili na 4:7, což byl opticky přijatelný výsledek, ale nestačil na to, aby trenér Burns byl spokojen. O den později hrál Toronto v Buffalu a v tomto utkání hrál Augusta svoji hru. V Torontu hrál Augusta lépe než Kudašov, ale svoji roli zřejmě hraje i Kudašův kontrakt, takže je to pro Toronto drahý přepych, když je Kudašov na farmě. Dá se však předpokládat, že se Patrik Augusta do Toronta vrátí.

O týden později hrál v Torontu mužstvo Vancouver Canucks. Tentokrát Toronto mělo lepší začátek a vedlo v druhé třetině 4:0, závěř však patřil hostům. V obraně hostů hrál Jiří Šlégr. Po utkání jsme tedy zašli za ním a požádali ho o rozhovor.

ABE: Jak lze zhodnotit torontské utkání?
JŠ: Po první třetině to bylo 0:3 a v druhé části hry jsme hráli stále v početním oslabení, inkasovali jsme čtvrtou branku.

Češi a Slováci v NHL

Jágr (PIL)	41	16	35	51
Reichel (Cgy.)	44	13	26	39
Straka (PIL)	41	15	21	36
Beránek (Phi.)	42	23	10	33
Ciger (Edm.)	43	15	17	32
Klíma (TB)	43	17	13	30
Kron (HIF)	42	14	13	27
Šlégr (Van.)	41	1	24	25
Ručinský (Que.)	37	8	16	24
Pivňák (Was.)	41	7	17	24
Bondra (Was.)	29	13	8	21
Vůjtek (Edm.)	35	4	15	19
Šmehlík (Buf.)	41	9	9	18
Modrý (N.J.)	32	2	14	16
Volek (NYL)	30	5	9	14
Holík (N.J.)	29	4	10	14
Růžicka (OIL)	35	4	9	13
Kučera (Chi.)	36	4	7	11
Svoboda (Buf.)	30	1	8	9
*Stumpel (Bos.)	24	3	5	8
Musil (Cgy.)	40	0	8	8
Hamřík (TB)	27	1	6	7
Otevřel (S.J.)	8	3	2	5
*Sýkora (S.J.)	21	1	4	5
*Petrovič (HIF)	15	2	0	2
Demitra (OIL)	12	1	1	2
*Kroupa (S.J.)	5	1	1	2
Holán (Phi.)	5	1	1	2
Itašek (Buf.)	28	0	1	1
*Augusta (Tor.)	2	0	0	0
*Droppo (Chi.)	2	0	0	0
*Karabín (PIL)	5	0	0	0
*Hamr (OIL)	7	0	0	0
*T.č. na farmě				

(Číslo uvádí: počet zápasů, branky, asistence, body v kan. bodování)

Domínik Itásek v 28 zápasech odchytal 1592 minut, pustil 44 branek, čelil 730 střelám, má úspěšnost 93,0 % a má průměr 1,92 branky na utkání a je na čele mezi brankáři v NHL. Uzávěrka: 11. 1. 94

Pískot k hokeji asi patří

V. Klaus označil nedělní pískot častu publika při zahájení mistrovství světa juniorů v Ostravě, který přehlušil jeho projev, za překvapivý a pro něho doposud nepoznaný jev. Pokud ale stejné publikum pískalo při hře soupeře, nestojím o to, aby šlo o něco méně, uvedl. K této události řekl předseda organizačního výboru František Černík: "Na hokeji je prostě běžné, že publikum píská. Obecnostvo nepískalo jen při proslovu předsedy vlády, ale i projevech generálního sekretáře Mezinárodní federace ledního hokeje (IHF) Jana Akeho Edvinssona i předsedy Českého svazu ledního hokeje Vladimíra Šubrtu" uvedl Černík. Na zápas reprezentantů České republiky s Ruskem přišlo více než osm tisíc diváků. Ohlušující pískot téměř zaplněných tribun donutil v neděli premiéra Klause, který převzal nad šampionátem záštitu, vzdát opakovaně pokusy o přednesení zahajovacího projevu.

LODŇÍ & LETECKÁ

TRANS-COM

TRANSPORT LTD.

☐ PŘEPRAVA ZBOŽÍ JAKÉHOKOLIV DRUHU VÁHY A ROZMĚRŮ, VČETNĚ STĚHOVÁNÍ A AUTOMOBILŮ

☐ SPEDIČNÍ A DISTRIBUČNÍ SERVIS OD YUCATANU PO YUKON

☐ RYCHLÁ A EKONOMICKÁ PŘEPRAVA MEZI VÝCHODNÍ EVROPOU A SEVERNÍ AMERIKOU

VOLEJTE: JERRY FORMÁNEK

tel: (416) 678-6412 fax: (416) 678-7544

TOTAL TRANSPORTATION & DISTRIBUTION CONNECTION

PŘEPRAVA

CZECHOSLOVAKIA

Pomozte tělesně postiženým v ČSFR

Známky z dopisů a pohledy z celého světa posílejte na adresu:

Magda Nováková
Malinovského 156
691 64 Nosislav

Nocleh v Českém Krumlově

Penzion Běla

Běla Dvořáková,
Latrán 32, 381 01 Český Krumlov
Tel.: 011-42-337-4764

CLASSIFIED

Čtete
Český zahraniční
časopis

POLYGON

reportér

Západ

POLYGON (Západ)

Box 9021

OTTAWA, Ont. K1G 3T8
CANADA

Redakce v Kanadě

šéfredaktor
Miloš Suchma
tel.: (613) 824-7439
fax: (613) 834-8757

Pomoc českým sirotkům v Chorvatsku

Pokud máte zájem o sponzorování některého z českých sirotků z oblasti chorvatského Daruvaru, obraťte se telefonicky na Tomáše Heřmana. Tel.: (416) 234-0834.

Česko-anglický slovník idiomů

a ustálených rčení obrazných, metaforických a lidových

Cena slovníku je:
41,00 CAD \$,
v USA 40,00 US \$
včetně poštovného.

Knihu obdržíte
obratem po zaslání
money order na
adresu:

Břetislav Kroulík,
30 Teesdale Place Ap. 2008,
Scarborough, Ont.
Canada, M1L 1L2.

Jednopokojový apartment v
rodinném domě s kuchyní a
koupelnou; pračka, sušička.
Samostatný vchod. 580 dolarů
měsíčně. Mississauga: Lakeshore-
Cawthra. Tel.: (905) 891-8954.

401-02

Toto číslo bylo dáno do
tiskárny ve středu
12. ledna 1994 v 5:17.